

Arrangør: Fyns PI
Dansk Politiidrætsforbund

ALBANI- OG WILLEMOESLØB

HUSBY KLITPLANTAGE

Den 6. - 7. juni 2023

VELKOMMEN

TIL ALBANI- OG WILLEMOESLØB 2023 I HUSBY KLITPLANTAGE

Da jeg gik på pension for, nu allerede, 7 år siden besluttede min kone, Annette og jeg, at købe et sommerhus. Det skulle være et sted med kort afstand til skov og strand og ligeledes markant anderledes end det, vi var vant til her på Fyn.

Helt naturligt søgte vi mod Vestkysten, hvor vi ret hurtigt fandt et lækkert hus på en pæn stor grund i Husby, og ganske tæt på plantagen. Dermed var kimen til at lave et orienteringsløb i politiidræt-regi allerede lagt. Der var dog bare lige det, at der var langt til Fyn, og dermed materiel og hjælpere. Ville det overhovedet være praktisk muligt og ikke mindst, hvor mange deltagere ville tage den lange tur til Vestjylland.

I 2022 meldte Fyns PI mangeårige formand for feltsportsudvalget Hans Hvalsøe Hansen ud, at han agtede at stoppe som formand, og dermed også som stævneleder for Fyns PI traditionsrige Albaniløb. Derfor skulle der tænkes nyt. Skulle Albaniløbet forsvinde fra terminslisten? Hvad med Willemoesløbet, som det nu for længst opløste Assens PI i nogle år havde arrangeret.

Nu var tanken om at lave orienteringsløb i Husby plantage pludselig meget nærliggende. Man kunne ja lave et 2-dagesstævne med Albaniløb den ene dag og Willemoesløb den anden.

Så i forbindelse med deltagelse i Vestjysk 2. dages i juni 2022 i Husby klitplantage, gav banelæggeren Varni Vestergaard, Vestjysk OK tilsagn om orienteringsklubbens assistance med kortfil og afviklingen på dagen.

Derfor var det nogenlunde let for stævnelederen, at få såvel banelægger som banekontrollant med på ideen. Naturligvis gjort lettere efter en god aftensmad mv. i sommerhuset

Med ovenstående i erindring er det derfor mig en stor glæde at kunne byde velkommen til Fyens PI 2-dages stævne i Husby klitplantage, tirsdag den 6. juni til Albaniløb og onsdag den 7. juni til Willemoesløb.

Mange har tidligere stiftet bekendtskab med Husby klitplantage. Et bekendtskab på godt og ondt. Det gode fordi det er et utroligt spændende orienteringsterræn. Mod vest helt ud til Vesterhavet store åbne klitter med et væld af lavninger og slugter. Mod øst indlandsklitter med tæt blandet bevoksning. Det onde fordi plantagen mange steder er af en sværhedsgrad ud over det sædvanlige. Hvilket naturligvis har kostet mange bom.

Indkvarteringen er på Nissum Fjord Camping, hvor der er pæne store hytter og mobilhomes, alle med bad og toilet. Bespisningen sker også på campingpladsen. Værten har givet Fyens PI og dermed deltagerne et godt tilbud. Håber I bliver tilfredse med opholdet.

Vi ønsker alle et par gode dage med masser af hyggeligt samvær og oceaner af svær orientering.

*Kurt Petersen
Stævneleder*

STÆVNELEDELSE

BANEKONTROLLANT, STÆVNELEDER OG BANELÆGGER

Dette arrangements banelægger, Søren Klingenberg og banekontrollant, Erik Damgaard har denne gang sagt ja til at påtage sig en noget uvant opgave. Ikke det at lave baner. Det er de uhyre kompetente til med utallige o-løb på CV-et. Det uvante er, at opgaven denne gang er langt hjemmefra i et terræn, som de godt nok kender fra mange løb, men aldrig lavet baner i. At det også er et 2-dages arrangement, gør det ikke lettere.

Stævnelederen, Kurt Petersen har også påtaget sig en opgave lidt udover, hvad han har prøvet før. Udfordringer der er til at løse, og med hjælp fra banelægger, banekontrollant og

ikke mindst Fåborg OK og Varni Vestergaard, Vestjysk OK, er jeg sikker på at alle får en god oplevelse i Husby.

Erik, Kurt og Søren

INSTRUKTION

ALBANILØB 2023

STÆVNECENTER

Nissum Fjord camping, Klitvej 16, 6990 Ulfborg

AFSTANDE

Campingplads til Husby kirke: 5,8 km. Fra Husby kirke til stævneplads: 1 km. Følg afmærkning.

Skråparkeret umiddelbart ved stævneplads.

Stævneplads til start: 200 m. Følg blå snitzling.

START

Første start kl. 1300

KORT

Husby klitplantage, Husby Klitplantage. Revideret i 2022/2023.

Lange baner 1:10.000, øvrige 1:7.500.

En klitplantage med blandet skov, vindfældede områder, klitområder med spredt bevoksning og områder med rene klitter. Nogle områder er med et meget detaljerigt kurvebillede, og samtidig med meget få stier og veje.

Skov- og Naturstyrelsen er p.t. i gang med at etablere Nationalpark Husby. I store dele af plantagen er der opsat lave strømførende hegn til indhegning af indledningsvis 17 heste, som man derfor kan møde undervejs i plantagen. I forbindelse hermed sker der hele tiden fældning og udtynding, ligesom der opsættes nye hegn.

Der kan derfor forekomme uoverensstemmelser mellem kort og terræn.

BANER

Bane 1: 7,7 km svær

Bane 4: 3,5 km svær

Bane 2: 6,1 km svær

Bane 5: 4,0 km mellemsvær

Bane 3: 4,6 km svær

Bane 6: 4,1 km let

TIDTAGNING

Sportident SI. Ved brug af egen brik oplyses briknummer ved tilmelding.

AFLÆSNING

Aflæsning skal ske i stævnecentret.

START

Se startliste på stævnecenter og ved start. Startinterval 3 minutter mellem løberne i samme klasse. For sent startende, starter efter startpersonalets anvisninger.

Der anvendes briketid.

START/MÅL

Følg afmærkning fra stævneplads.

AFSLUTNING

Kl. 1800 i stævnecenter, Nissum Fjord Camping, Klitvej 16, 6990 Ulfborg.
Aftensmad, præmieoverrækkelse mv.

PRÆMIER

I alle klasser efter deltagerantal.

OBS

Albaniløbet og Willemoesløbet onsdag den 7. juni afvikles som 2 selvstændige løb.
Yderligere udfindes en samlet vinder blandt dem, der deltager i begge løb.

STÆVNELEDER

Kurt Petersen, FPI, 21409792, kfp@youmail.dk

BANELÆGGER

Søren Klingenberg, FPI

BANEKONTROL

Erik Damgaard, FPI

DOMMER

Tilstedeværende medlemmer af feltsportsudvalget.

EKSTERN ASSISTANCE

Varny Vestergaard, Vestjysk OK

INSTRUKTION

WILLEMOESLØB 2023

Instruktion for Willemoesløbet er den samme som for Albaniløbet, bortset fra følgende:

START

Første start kl. 1000

BANER

Bane 1: 7,5 km svær

Bane 2: 5,9 km svær

Bane 3: 4,5 km svær

Bane 4: 3,5 km svær

Bane 5: 3,9 km mellemsvær

Bane 6: 4,0 km let

AFSLUTNING

Kl. 1300 i stævnecenter, Nissum Fjord Camping, Klitvej 16, 6990 Ulfborg.

Frokost, præmieoverrækkelse mv.

INDKVARTERING MV.

Der er indkvartering i 2, 4 og 6 personers hytter, campers og i en enkelt større lejlighed. Alle med køkken og bad/toilet. Hvis der ønskes egen hytte eller værelsesfælle, oplyses det ved tilmelding.

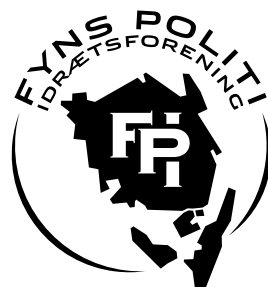
Der er mulighed for leje af sengelinned og håndklæde.

SPISNING

Tirsdag 6. juni kl. 1800 aftensmad

Onsdag 7. juni kl. 0730 morgenmad

kl. 1300 frokost

ÅRET RUNDT

I HUSBY KLITPLANTAGE

FORÅR

Efter en lang vinter søger kronvildtet og rådyrene ud på hedearealerne for at spise de friske skud på planter og græs, men så snart skoven begynder at springe ud, søger de ind mellem træerne igen. I specielt løvskovene i plantagens sydøstlige hjørne kommer foråret til sin ret. Danmarks vestlige bøgelund springer, fuglekongerne flyver fra gren til gren og blåmejsens "tsii-tsii-tsu-hu-hu-hu-hu" giver genlyd mellem stammerne.

SOMMER

Hugormen ligger med maven fyldt med mus og slanger sig i varmen på læsiden af klitterne på heden. Ved Skavemosen flyver guldsmedene slalom mellem børn i alle aldre, der boltrer sig i søens klare badevand. Rævens hvalpe leger i solskinet uden for rævegraven, og så snart de lugter fare, suser de ind i gravens beskyttende mørke. Sidst på sommeren kan man flere steder se den smukke blå klokkeensian i fuldt flor.

EFTERÅR

Kronvildtet går i brunst i september, og hjortenes brøl kan høres i dele af plantagen. Kantarellerne og Karl Johannerne gemmer sig i plantagen, hvor svampeelskerne går på jagt efter de delikate bidder. Efterårsstormene fejer ind over plantagen og får bladene på løvtræerne til at danse på jorden. Bag klitrækkerne mod vest begynder havet at vise tænder og spise af klitterne. Hugormen skutter sig i kulden og begynder at gå i hi.

VINTER

Kulden ligger som en tyk dyne over Husby Klitplantage. Dybt under jorden overvintrer hugormen enten alene eller sammen med flere af sine artsfæller. Kronvildtet gemmer sig i læ i den østlige del af skoven, hvor de skraber i skovbunden efter føde. De store ædelgraner står som altid og holder øje med livet i resten af plantagen. For dem er vinterens kulde et kort øjeblik i deres liv.

HUSBY KLITPLANTAGES HISTORIE

GEOLOGI

Husby Klitplantage er anlagt på to forskellige jordbundstyper. Mod nord og vest er undergrunden hævet havbund. I stenalderen var havniveauet væsentlig højere end i dag, og niveauet steg fortsat på grund af store smeltende ismasser i Nordamerika. Det førte til, at mange lavtliggende landområder i Danmark blev oversvømmet. Samtidig med oversvømmelserne hævede landet sig dog, da istidens tunge ismasser over Danmark og resten af Norden nu var forsvundet. Da havet trak sig tilbage, efterlod det en sandet jordbund og de karakteristiske flade landområder.

Alt vandet kunne dog ikke komme væk, da sandrevler flere steder gjorde det umuligt. Dermed opstod laguner og søer inde i landet. Nissum og Ringkøbing fjorde tæt ved Husby Klitplantage er bare to af de synlige resultater.

Den sydøstlige del af plantagen ligger på en udløber af en bakkeø, der er dannet under forrige istid. Bakkeøen er en morænebakke, der rager op over de omkringliggende områder. I tilfældet med Husby Klitplantage er det den lave, flade hævede havbund. Jorden i den hævede bakkeø består af ler, sand, grus og sten, der er transporteret til området af en gletsjer.

I Husby Klitplantage er begge jordbundstyper dækket af flyvesand i varierende tykkelse. På den sydlige del af stranden kan man på nogle tider af året se den underliggende lerede morænejord stikke frem af klitten.

Badesøen i Husby klitplantage

Vesterhavet og elementernes rasen har altid været en del af dagligdagen for bønderne og fiskerne langs den jyske vestkyst. For fiskerne kunne det være svært at komme til havs og hale fangsten hjem, når Vesterhavet viste sig fra sin værste side. For bønderne var den omfattende sandflugt det største problem.

De vestjyske klitlandskaber er opstået som kombinationen af menneskets udpining af landbrugsarealer, "høst" af klitvegetation til strøelse og foder samt havets og vindens påvirkning. Havet aflejrer sand på stranden, som vinden fører ind over land, hvor det bliver opfanget af diverse forhindringer, og herved opstår klitterne. Nogle af forhindringerne var bøndernes marker – der i mange tilfælde lå flere kilometer inde i landet. Her lagde sandet sig hen over afgrøderne, og i mange tilfælde ødelagde det høsten.

Danmarks ledelse var opmærksom på problemet, og allerede i 1539 forbød Kong Christian d. 3. ved lov at ødelægge klitvegetation. Lige lidt hjalp det, og i midten af 1850'erne begyndte sandet langsomt at nærme sig Husby Kirke.

Det fik fire lokale bønder til at gå til København, hvor de fik foretræde for Kong Frederik d. 7. De forklarede problemet, og kongen lyttede.

Da bønderne vendte hjem til Husby, blev der indkaldt til gudstjeneste, hvor præsten læste brevet fra kongen op. Kongen havde besluttet at sende en skovfoged til Husby, og alle husbyboerne skulle hjælpe ham.

I marts 1858 kørte skovfoged J.A.J. Drewsen i hestevogn fra Tikøb i Nordsjælland til Husby. Med sig havde Drewsen planterne og frøene, der lagde grunden til Husby Klitplantage. Drewsen blev dermed den første klitplantør i Husby Klitplantage. Og helt som lovet fik Drewsen hjælp fra ung som gammel i Husby.

Drewsen eksperimenterede med forskellige former for beplantning. Han endte med primært at bruge bjergfyr (Pinus mugo), der viste sig at trives i det barske miljø med kraftig blæst og salt fra havet, men flere steder røg også et agern i jorden.

Husby Klitplantage er en af de tidligste anlagte klitplantager langs den jyske vestkyst,

og andre klitplantører fik de samme gode erfaringer med bjergfyrren som Drewsen. Man talte ligefrem om at der blev rullet et grønt tæppe af bjergfyr ud over klitterne flere steder - som en hjælp til en varig dæmpning af sandflugten.

Planteåret 1858 må have været godt, for da Kong Frederik d. 7. i 1861 besøgte Husby Klitplantage i forbindelse med et besøg på herregården Nr. Vosborg, var kongen mere end tilfreds med klitplantagen.

Succesen med den første beplantning gjorde, at Drewsen og hans efterfølgere kunne introducere flere træsorter og plantearter til Husby Klitplantage. Derfor fremstår plantagen i dag som en varieret skov, hvor besøgende får et godt indtryk af, hvad vindpåvirkning betyder for træernes vækst. Lige fra de lave bjergfykrat længst mod vest til høje ædelgraner og løvskov mod øst.

DYR OG PLANTER I HUSBY KLITPLANTAGE

HUGORMEN

Husby Klitplantage har en forholdsvis stor bestand af hugorme, og på en varm forårsdag er der en god chance for at finde en hugorm, der soler sig.

Ser du en hugorm, skal du huske, at slangen er en truet dyreart og dermed fredet.

PATTEDYR

Den varierede natur i plantagen giver gode vilkår for mange forskellige dyrearter. Her finder du kronhjort, rådyr, hare og ræv.

FUGLE

Langs Klitvejen i den østligste del af plantagen ligger en ældre hejrekoloni. Inde i selve plantagen lever en pæn bestand af Danmarks mindste fugl, fuglekongen. Du kan også støde på musvågen, blåmejsen, tårnfalken, træløberen, hedelærken, grønspætten og sortspætten. I sommermånederne kan du ved aftenstide høre natravnen synge på de åbne arealer i plantagen.

FISK

I Skavemosen og Hareflod er der en varieret fiskebestand. Søerne huser blandt andet gedde, aborre, brasen og skalle. I Vesterhavet lever blandt andet rødspætte, skrubbe, makrel og torsk.

PLANTER

TRÆERNE

Jordbunden i Husby Klitplantage er meget vekslende – lige fra høje magre klitter over fugtige sletter til overføget moræne. Da plantagens træarter bliver afpasset efter forholdene, har Husby Klitplantage en meget varieret skov

På den ringeste jord vokser bjergfyr, skovfyr, østrigsk fyr og eg. På de lidt bedre områder bliver plantet sitkagran og ædelgran, mens den bedste skovbund er egnet til bøg og andre løvtræer.

Løvtræerne i Husby Klitplantage er plantet for at skabe en mere varieret natur til glæde for dyr, planter og skovgæsterne. Samtidig mindsker løvtræerne brandfaren i plantagen.

PLANTERNE I SKOVBUNDEN

I klitterne helt ude ved Vesterhavet vokser den klassiske blanding af marehalm og hjælme. Da Amager Strandpark blev anlagt, blev der brugt planter fra Husby Klitplantage på de kunstige klitter.

Mellem klitplantagens træer vokser flere interessante planter. Her er brun næbfro og klokkeensian. Som det eneste sted i det gamle Ringkøbing Amt kan du i plantagen se pilledrager, der er sumpbregne med 5-10 cm

lange, oprette trådformede blade. Pilledrageren vokser ved Skavemosen. Du kan også finde kambregne, liden ulvefod, liden soldug, orkideen knærod og linnæa. Den sidste er opkaldt efter den svenske botaniker Carl Linné. Du kan se linnæa langs med den blå rute

Mellem træerne og i klitheden kan du finde svampe – for eksempel spiselige kantareller og Karl Johan-svampe.

VESTERHAVET

På turen gennem Husby Klitplantage kan du sjældent se det, men du er aldrig i tvivl om, at den lurer ude bag klitterne mod vest.

Gennem årtusinder har bølgerne og vinden med deres rasen ændret kysten, og når du står på stranden, kan du se, hvordan elementerne stadig spiser af klitterne det ene sted og smider sandet op på stranden igen et andet sted. Trods sin vildskab har havet været – og er stadig – både spisekammer og indtægtskilde for den lokale befolkning. På en varm sommerdag kan Vesterhavet indbyde til en dukkert i bølgerne. Men husk at være forsigtig, når du kaster dig i vandet. Vesterhavet kan være en lumsk badekammerat.

BUNKERS

Bunkers ved Thyborøn

Under 2. Verdenskrig besluttede Adolf Hitler, at Europa skulle befæstes mod vest. Re-

sultatet blev Atlantvolden – et omfattende kystforsvar fra Nordkap i nord til Pyrenæerne i syd. Omkring 8.000 betonkonstruktioner, hvoraf de omkring 2.000 var egentlige bunkere, som skulle holde de allierede ude af det europæiske fastland.

I Danmark blev de mange bunkers langs vestkysten bygget af danskere, der tog arbejde for tyskerne. Bunkerne blev gravet ned i de yderste klitrækker, hvor de kunne ligge skjult.

I dag har Vesterhavet blotlagt mange af bunkerne, hvorfor du over stranden ved Husby Klitplantage kan finde de store betonkolosser spredt i strandkanten.

Det er spændende at se nærmere på en bunker, men vær opmærksom på, at de er slidte og armeringsjernet på flere af dem er blotlagt. Derfor kan du komme til skade.

"MARENS MAW"

Klitten "Marens Maw" (Marens mave) ligger på kanten af skovarealerne og klitheden i den vestlige del af klitplantagen. Udsigten over det vilde Vesterhav, den roligere Nissum

Fjord og Husby Klitplantage er intet mindre end fremragende. Når du kigger mod øst og syd, får du et godt overblik over klitplantagens parabelklit.

Før at komme til toppen af Marens Maw kan du bruge trætrappen fra Raketvejen.

NØGENBJERG

I det sydvestlige hjørne af plantagen ligger klitformationen Nøgenbjerg, der er et yndet udsigtspunkt. Fra toppen kan du se den sydlige del af klitplantagens store parabelklit og

områdets omfattende bjergfyrsvovoksninger. Ved nattetid er Nøgenbjerg et godt sted at observere himlen, da her ikke er forstyrrende lys.

GRYDEN

Helt op mod klitheden, der støder op til Vesterhavet, ligger "Gryden", der er hulrummet i klitplantagens store parabelklit. En parabelklit består af et højt midterparti og to arme og har form som en stor hestesko. Betegnelsen for den form for klit blev første gang anvendt i 1894 af geologen K.J. Steenstrup i en artikel om klitternes vandring.

En parabelklit kan opstå, når der går hul på klitvegetationen, og vinden blæser sandet væk fra klitten. Hvis vinden fortsætter med at udblæse klitten, begynder det midterste af klitten at vandre ind i landet. Det sker ved, at sandet, der er blevet blæst væk fra parablens indersider, aflejrer sig på læsiden af klitten. De to arme bliver holdt på plads af vegetationen på ydersiden af klitten.

Når vinden fortsætter med at blæse, forsvinder alt sandet fra indersiden af parabelklitten. Og det er Gryden et godt eksempel på. Her kan man se, at vinden har blæst sandet væk helt ned til grundvandsspejlet.

Parabelklitten ca. 1.000 meter bred, og arme-
ne er omkring 1.400 meter lange. Fra toppen af klitten er der udsigt til både Vesterhavet, klitplantagen og klithedelandskabet.

Gennem de seneste år er al trævegetationen i gryden blevet fjernet og hugget til flis. Der er desuden blev genskabt klitlavninger, der en del af året er dækket af vand. Herved kan man se hele Gryden, når man står øverst på de to arme i parabelklitten.

HUSBY KIRKE

I det sydøstlige hjørne af Husby Klitplantage – lige ved Klitvejen – ligger den hvidkalkede Husby Kirke. Skibet og koret er opført omkring år 1200 i romansk stil med rundbuede murgennembrud og tunge, vandrette bygningsdele, mens tårn og våbenhus blev tilføjet i senmiddelalderen.

Kirkens altertavle stammer fra 1500-tallet, og den store krucifiksfigur på kirkens nordvæg er højst sandsynlig sengotisk. Døbefonten er lavet af granit i romansk stil lige som kirkens skib og kor. Prædikestolen stammer fra 1600-tallet.

Selv om kirken ligger nogle kilometer inde i landet, har kirken også været udsat for elementernes rasen. Så sent som i midten

af 1800-tallet var kirken ved at sande til. Husbyboerne frygtede for kirkens skæbne, hvorfor fire bønder tog turen – på gåben – til København. Her klagede de deres nød til Kong Frederik d. 7, der fattede sympati for bønderne. Hjemme i Husby Kirke kunne præsten efterfølgende læse et brev fra kongen, hvor han lovede at sende en skovfoged, og at alle Husbyboere – ung som gammel – skulle hjælpe ham. Samme år kom skovfoged J.A.J. Drewsen fra Tikøb i Nordsjælland til Husby. Med sig havde han planter og frø, der blev sået i Husby Klit og mindskede sandflugten.

Syd for kirken ligger domprovsten og salmedigteren K.L. Aastrup (f. 26. november 1899 – d. 14. maj 1980) begravet. Aastrup var præst i Husby, inden han blev domprovst i Odense. Inden han i midten af 1930'erne begyndte at arbejde med salmedigtning, havde han udgivet to romaner og to digtsamlinger. K.L. Aastrup blev slået til Ridder af Dannebrog i 1950 og Ridder af 1. grad i 1961. Han bliver regnet for en af de vigtigste salmedigtere i det 20. århundrede.

KIPPES TRÆ

18. juli 1932 på sin ti års fødselsdag fik pigen Kippe sit helt eget træ i Husby Klitplantage. Eller sådan må hun i hvert have følt det, da hendes to mostre inviterede hende med ud til den lille ædelgran i den sydøstlige del af klitplantagen.

Kippe kom fra Nordsjælland, og hver sommer besøgte hun sine mostre, der ejede et sommerhus i Bjerghuse nord for Husby Klitplantage. På Kippes ti års fødselsdag havde mostrene til niecens store fornøjelse hængt gaver og penge på det lille grantræ. Faktisk var fornøjelsen så stor, at turen til træet – nu Kippes træ – blev en tradition. Hvert år, når Kippe på sin fødselsdag troppede op sammen med venner og familie, hang der gaver på grenene. Kippe og gæsterne drak champagne og spiste marengsrutebiler ved træets fod.

Lokalbefolkningen og andet godtfolk tog også træet til sig. Traditionen gjorde, at man bandt to mønter sammen med en snor og smed mønterne op i træet, hvor snoren satte sig fast på grenene. Ifølge folkloren skulle en lokal knajt en dag have klatret op i træet, samlet pengene og købt sig selv et trommesæt. Længe leve drømmen om rock 'n roll.

Stormen Bodil ramte Danmark i december 2013. Ikke længere et lille træ, men en stor kæmpe midt i en tykning af andre træer væltede Kippes træ som det eneste. Det kun et par år efter Kippe var gået bort.

GRÆM STRAND

Græm Strand i den sydligste del af Husby Klitplantage indbyder lige som Spidsbjerg Strand til både dukkerter, spadsereture i vandkanten og generel tømning af hovedet akkompagneret af bølgenes brus.

Ifølge bogen "Wos i æ hawbjerre" består ordet Græm af "grå" og endelsen af hjem, "hèm", olddansk "hæim", som betyder liggsted, bosted, gård, by, hjem.

Stednavnet bliver nævnt helt tilbage i 1522, og det skulle være opstået efter, at en iland-drevet, druknet fisker blev begravet i Husby Kirke. Vinteren efter blev lang med sne langt hen på foråret. Det betød, at foderet ikke slog til og mange dyr døde. Og det blev ikke bedre om foråret, hvor intet spirede. De lokale kom frem til, at "æ grim" – den druknede fisker – var skyld i ulykkerne. Han blev gravet op og smidt i havet. Herefter kom lykken tilbage.

I klitterne på Græm Strand kan du se morænelag fra den forrige istid. I morænelagene kan du blandt andet finde forstenet træ.

På stranden ligger flere bunkers, som Vesterhavet har gravet ud af klitterne. Når du kommer ned på stranden, kan du et par hundrede meter mod syd se en bunker liggende 15-20 meter fra klitkanten. I slutningen af 90'erne havde Vesterhavet netop blotlagt

hele bunkeren. At den nu ligger et godt stykke fra klitterne, er et godt billede på, hvor meget Vesterhavet hvert år spiser af klitterne.

Lidt nord for overgangen fra p-pladsen til stranden er en strækning af stranden en naturiststrand - en såkaldt FKK-strand - en officiel nøgenbadestrand.

Hvis du vil bade ved Græm Strand, bør du følge de fem baderåd.

THORSMINDE

Godt ti kilometer nord for Husby Klitplantage ligger den autentiske fiskerby Thorsminde på landtangen mellem Nissum Fjord og Vesterhavet.

Erhvervsfiskeriet på stedet begyndte for alvor i 1930'erne, hvor den danske stat reetablerede en sluse mellem Nissum Fjord og Vesterhavet. Som besøgende i byen kan du besøge en af fiskeauktionerne for turister – det går stærkt, så du skal virkelig være vågen, hvis du vil følge med.

Har du fiskestangen med, kan du med fordel gå ud på havnens moler, der strækker sig ud i Vesterhavet. Fra det tidligere forår til sene efterår er her næsten altid fyldt med lystfiskere.

Thorsminde er dog andet end fiskeri. Her kan du også mærke verdenshistoriens vingesus. Under Napoleonskrigene – nærmere bestemt 23. og 24. december 1811 – strandede de to britiske orlogsfartøjer HMS St George (98 kanoner) og HMS Defence (74 Kanoner) under en voldsom storm ud for Thorsminde.

Beboerne på Vestkysten var vant til strandinger (flere klitgårde er bygget af materialer fra lignende strandinger), men strandingen af de to krigsskibe er alligevel interessant, da det var den største stranding på vestkysten, og næsten hele besætningen på ca. 1.300 mand omkom.

Strandingsmuseet i Thorsminde viser en udstilling om katastrofen og andre strandinger i området, der også var berørt af søslag under 1. verdenskrig.

FOTOS Lars Gundersen, Skov- og Naturstyrelsen, Dennis Jacobsen, Colourbox, Kurt Petersen Fyens PI.

KILDE Skov- og Naturstyrelsen

Udgiver: Dansk Politidrætsforbund
Politigården, Københavns Vestegns Politi
Birkelundsvej 2 • 2620 Albertslund
Tlf. 2880 0067 • Mail: info@politisport.dk

Grafisk produktion og tryk: FL Tryk

Annonceekspedition: Politidræt
Agerbakken 21 • 8362 Hørning
Tlf. 8793 3786 • Mail: info@politiinfo.dk

SE UDGIVELSEN ONLINE

STØT VORE ANNONCØRER ...
... DE STØTTER OS

